

Uitvoering fiscale groenregeling komt op gang

Het Nationaal Groenfonds helpt particuliere grondeigenaren bij investeringen in bos, natuur en landschap

ir. A.J.J. Bakker

In 1994 is de zogenaamde fiscale groenregeling tot stand gekomen.

Deze regeling heeft tot doel het bevorderen van beleggingen en investeringen die in het belang zijn van de bescherming van het milieu, waaronder natuur en bos. De sociaal-economisch voorlichter van de Federatie heeft de heer Balk, directeur van het Nationaal Groenfonds te Hoevelaken, de vraag voorgelegd waarom er tot op heden in de categorie 'natuur' nog geen particuliere projecten op basis van deze fiscale groenregeling tot stand zijn gekomen.

In 1994 is de Stichting Nationaal Groenfonds opgericht op initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de gezamenlijke provincies. Haar doelstelling is het verlenen van financiële diensten en financieringsfaciliteiten ten behoeve van natuur, bos, landschap, openluchtrecreatie en landbouw. Dit alles binnen door het Rijk en de provincies vastgestelde beleidskaders. Van de beleidskaders is de rijksnota Structuurschema Groene Ruimte, waarin de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) haar wortels heeft, de belangrijkste. De uitwerking en uitvoering van dit beleid is voor een groot deel bij de provincies gelegd. Het Nationaal Groenfonds vervult als het ware de kassiersfunctie voor de gelden die Rijk en provincies voor dit beleid beschikbaar heeft.

Meer dan financiering alleen

De tweede kerntaak voor het Nationaal Groenfonds is het verlenen van overige financiële diensten voor groene investeringen. Hiervoor is het Nationaal Groen Beleggingsfonds opgericht. Sinds 1 januari 1998 is het Nationaal Groen Beleggingsfonds aangewezen als 'groene instelling' als bedoeld in de fiscale groenregeling (zie kader 1). Het kan daardoor zogenaamde 'groenprojecten' helpen met financiering in de vorm van een lening tegen een lagere rente dan de gangbare marktrente.

Balk: 'Onze rol als 'groene instelling' gaat verder dan pure financiering. Wij begeleiden projecten, en verzorgen (voor zover dat nodig is) de financiering daarvan. De meerwaarde van het Nationaal Groen Beleggingsfonds als groene instelling is driedelig:

- Ten eerste houden wij ons alleen bezig met projecten op het gebied van bos en natuur. De commerciële banken financieren voornamelijk windmolenprojecten en dergelijke projecten met een bedrijfsmatig rendement. Bos en natuur komt bij hen slechts aan bod in combinatie met bijvoorbeeld grindwinning.
- Ten tweede zijn wij (vanwege onze taak als Nationaal Groenfonds) goed bekend met de subsidieregelingen die het Rijk en de provincies beschikbaar hebben ten behoeve van bos, natuur en landschap.
- Ten derde is in dit huis ook het Res-

tauratiefonds gevestigd hetgeen van belang is bij integrale financiering van landgoederen.

Door deze drie punten kan het Nationaal Groen Beleggingsfonds projecten helpen door diverse geldstromen te combineren.

Voordat we de fiscale groenregeling loslaten op een project, gaan we eerst na welke subsidieregelingen van toepassing kunnen zijn.'

Revolverend fonds

Wanneer het eigen vermogen van de projectbeheerder en de verschillende subsidiemogelijkheden niet voldoende zijn om een groenproject te financieren, bekijkt het Nationaal Groenfonds of de fiscale groenregeling soelaas biedt. Voorwaarde is dat een project binnen een bepaalde periode (op dit moment 10 jaar, binnenkort wordt de fiscale groenregeling aangepast en wordt de maximale looptijd van een groenproject verlengd tot 30 jaar) een positief rendement haalt.

Kader 1:

FISCALE GROENREGELING

De Fiscale groenregeling houdt in dat voor de inkomstenbelasting de (rente)voordelen uit bepaalde krediet- of beleggingsinstellingen (de zogenaamde Groene instellingen) vrijgesteld zijn. De Groene instellingen dienen minimaal 70% van het vermogen direct of indirect te beleggen in zogenaamde Groenprojecten. Dit zijn projecten of categorieën van projecten die in het belang zijn van de bescherming van het milieu, waaronder natuur en bos.

Particuliere grondeigenaren die een Groenproject willen uitvoeren hebben baat bij de Fiscale groenregeling. Zij kunnen, met tussenkomst van de Groene instelling, voorstellen voor projecten indienen bij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Daartoe moet een projectplan worden opgesteld. Daarin dient o.a. te worden aangegeven wie de projectbeheerder is. De projectbeheerder is degene voor wiens rekening en risico het Groenproject wordt ontwikkeld en onderhouden (bijv. een landgoedeigenaar). De projecten dienen op zichzelf beschouwd een positief rendement te behalen, doch dat rendement kan relatief laag zijn, omdat de rente op de lening laag is.

Kader 2:

GROENFONDSEN

Het begrip 'Groenfonds' wordt niet alleen gebruikt als afkorting voor de 'Stichting Nationaal Groenfonds'. Ook de 'Groene instellingen binnen de fiscale groenregeling' noemen zich soms 'Groenfonds'.

Daarnaast wordt het begrip 'Groenfonds' door diverse bancaire instellingen gebruikt voor bepaalde vormen van sparen, beleggen of verzekeren. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld deelneming in houtplantages en windmolenparken. Het voordeel voor de spaarder, belegger of verzekeringsnemer is het oppoetsen van het 'groene geweten' en een verwacht hoog rendement. Voor de particuliere grondeigenaar is er geen direct of indirect voordeel.

Balk: 'De groene instelling berekent een lagere rente dan voor een normale lening, maar de rentekorting voor groenprojecten kan nog altijd onvoldoende zijn om de financiering van een specifiek groenproject rond te krijgen.'

Als extra middel om een groenproject aan te zwengelen beschikt het Nationaal Groenfonds sinds kort over een zogenaamd 'revolverend fonds'.

Balk: 'Dit is een geldpotje dat het Rijk bij ons heeft neergezet. Hieruit kunnen wij leningen verstrekken om natuurprojecten (niet noodzakelijk groenprojecten) op gang te helpen. Over de verstrekte leningen berekenen wij geen of nauwelijks rente.' Wij hopen dat wij dit revolverend Fonds ook voor particuliere grondeigenaren mogen gaan aanwenden.

Particuliere groenprojecten

In haar eerste jaar als groene instelling is er door tussenkomst van het Nationaal Groen Beleggingsfonds voor zeventig miljoen gulden belegd in 14 grootschalige groene projecten van diverse provincies. Het geld hebben ze aangetrokken van andere, commerciële groene beleggingsinstellingen. Het Nationaal Groen Beleggingsfonds slaat als het ware een brug tussen de commerciële markt en het natuur, bos en landschap.

Balk: 'De commerciële groene instellingen hebben in de afgelopen jaren veel geld uit de markt gehaald. Wij hebben hen (en de' bos-, natuur- en landschapsprojecten) geholpen bij het vinden van investeringen in natuur.' Inmiddels liggen bij het Nationaal Groen Beleggingsfonds ook enkele projecten van particulieren klaar om ingediend te worden als groenproject. Deze projecten wachten op de plaatsing van de nieuwe regeling (waardoor de maximale projectduur verlengd wordt tot 30 jaar) in de Staatscourant. Welke projecten komen voor de kwalificatie 'groenproject' in aanmerking? Balk: 'De fiscale groenregeling is niet bedoeld ter financiering van pure overnametransacties.

De aankoop van een bos of weiland door een particulier komt alleen in aanmerking voor een kwalificatie als groenproject indien daar iets voor het bos, de natuur of het landschap aan toegevoegd wordt waardoor natuurwaarden toenemen. Wanneer een bos of natuurterrein, gelegen in een ecologische verbindingzone, door overname door een particulier gevrijwaard blijft van woningbouw begint een groenproject te glore. Ook wanneer

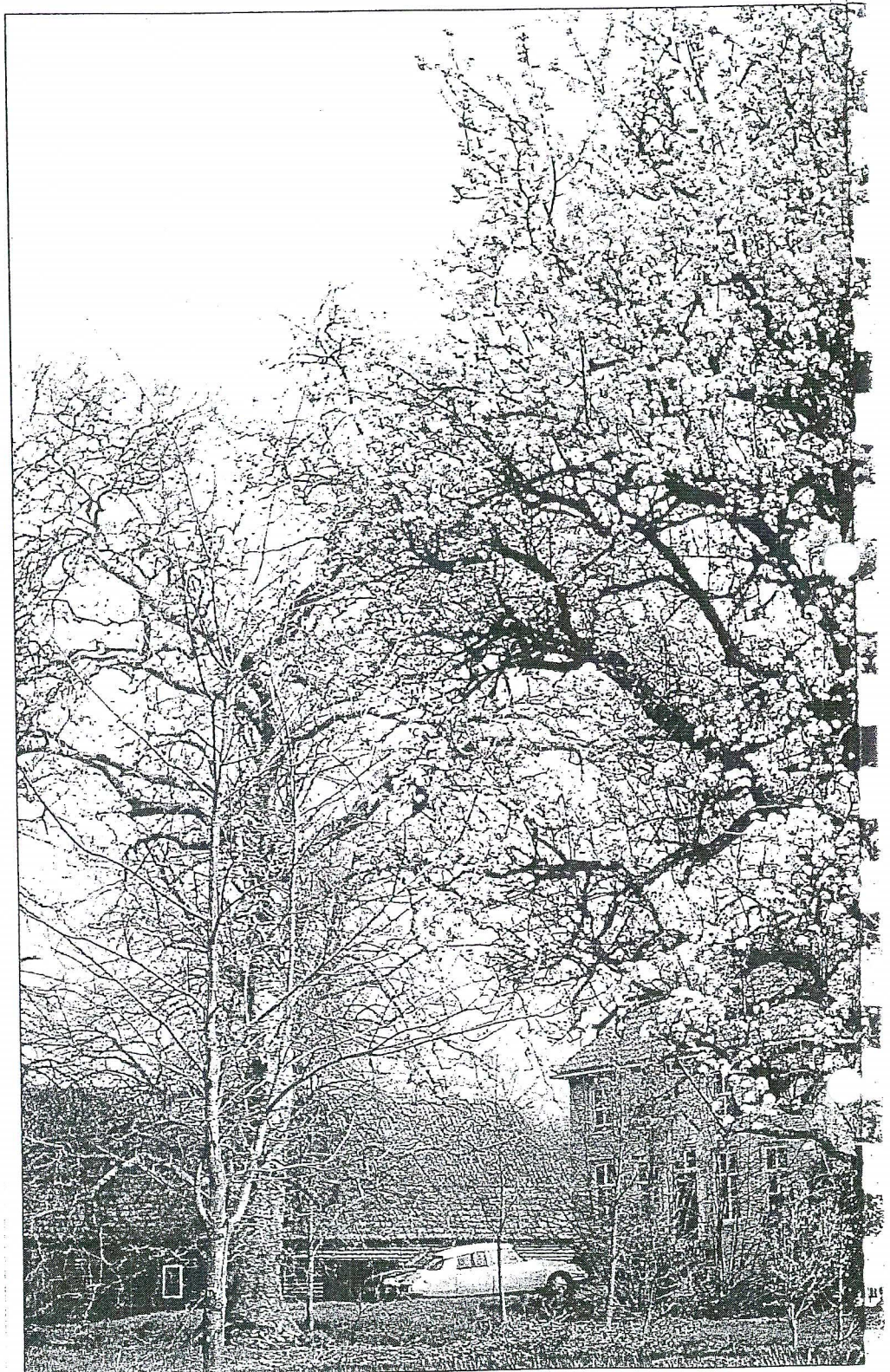
een landbouwperceel gevoegd kan worden bij een Natuurschoonwetlandgoed (bijvoorbeeld na aanleg van omzomende beplanting), verdient zo'n overname het steuntje van de fiscale groenfinanciering in de rug.'

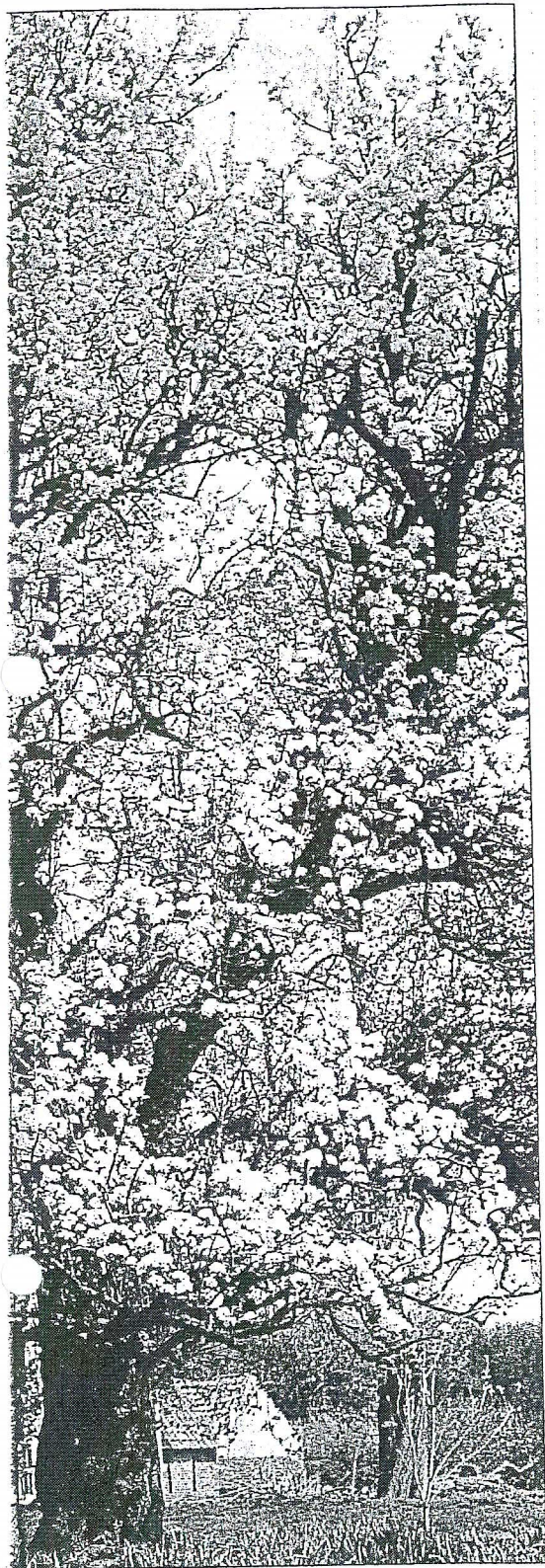
Knelpunten

De regeling is op zich niet ingewik-

keld. Het is de uitwerking van de regeling die het tot stand komen van groene natuurprojecten frustreert omdat 'natuur' niet of nauwelijks bedrijfsmatig rendeert.

De bemoeienis van twee ministeries (Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) bij projecten

ten aanzien van bos en natuur, maken dat het traject van planvorming tot goedkeuring (te) veel tijd vraagt. Daarnaast kan de ruimtelijke ordening een knelpunt zijn in het tot stand komen van groene natuurprojecten. Het feit dat bijvoorbeeld een begrenzingsplan EHS nog niet vastgesteld is, kan zich hier wreken. Dit omdat de

begrenzing één van de toetsingskaders voor de goedkeuring van groenprojecten is.

Een ander punt kan zijn dat voor de uitvoering van het project een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is. In die gevallen is het verstandig reeds in de fase van de planontwikkeling naar de gemeente te stappen en daar de ideeën te bespreken. De grootste drempel blijft echter het rondkrijgen van de financiering. Voor de projecten gericht op:

- de ontwikkeling en instandhouding van bos en houtopstanden;
- de ontwikkeling en instandhouding van natuur- en landschappelijke waarden in een beschermd natuurmonument (Natuurbeschermingswet), bepaalde gebieden in het Structuurschema Groene Ruimte, of blijkens een landinrichtingsplan (Landinrichtingswet); of

- de ontwikkeling en instandhouding van NSW-landgoederen biedt het Nationaal Groenfonds graag haar kennis en ervaring aan.

De heer Balk concludeert: 'De fiscale groenregeling kan een bijdrage leveren bij het realiseren van projecten in bossen, in natuurterreinen of op landgoederen van particuliere eigenaren. Zeker als straks de projectduur 30 in plaats van 10 jaar mag zijn. Een groenproject vraagt wel om een visie van de eigenaar, een visie die gericht is op het in stand houden of ontwikkelen van natuurwaarden. Deze regeling is niet bedoeld om een financieel tekort van middelen voor het reguliere beheer op te lossen.'

A.J.J. Bakker, sociaal-economisch voorlichter bij de Federatie Particulier Grondbezit

Kader 3:

HERSTELPLAN LANDGOED 'DE BERKT'

Landgoed 'De Berkt', gelegen in de gemeente Heesch in Noord-Brabant, is in eigendom van de familie De Laat. Kern van het Landgoed 'De Berkt' is een beschermd rijksmonument, omschreven als rechthoekig adelijk huis met sousterrain, bel-etage en verdieping uit eind 16e eeuw en luidklokje uit 1754. Het geheel is gedeeltelijk omgracht en kent een opmerkelijke erfbeplanting. De oorspronkelijke tuinen, vijvers en boomgaarden met oude hoogstamfruitbomen zijn nagenoeg geheel verdwenen en alleen als relict van een vroegere aanleg herkenbaar. Het nog aanwezige bosareaal van circa 2,5 hectare is een restant van het oorspronkelijke sterrebos. Het oorspronkelijke dennenbos heeft zich tot een gemengd loofbos/dennenbos ontwikkeld.

Het 'groenproject De Berkt' is ingediend voor goedkeuring onder het regime van de fiscale groenregeling. Als goedkeuring volgt is hiermee een belangrijke stap voorwaarts gezet. Dit project beoogt de tuinen in de oude staat te herstellen, de hoogstamboomgaarden en het bosareaal uit te breiden, het landschappelijk karakter te versterken, de waterhuishoudkundige verzorging van het gebied (inclusief de grachten) te herstellen, alsmede onderhoud aan het huis De Berkt en herstelwerkzaamheden aan enkele bijgebouwen, waaronder een grote graanschuur en een wagenschuur.

Het 'groenproject De Berkt' is een initiatief van de heer De Laat. De eerste aanzet voor het plan is besproken met de sociaal-economisch voorlichter van de Federatie. Na aanpassing van het eerste concept is contact gezocht met het Nationaal Groenfonds. Daar is, in samenspraak met de heer De Laat, het definitieve 'groenproject De Berkt' opgesteld.

Kader 4:

MELDPUNT PARTICULIERE GROENPROJECTEN

Vele initiatieven van particuliere grondeigenaren, gericht op het in stand houden en ontwikkelen van bossen, natuurgebieden of landgoederen komen niet van de grond bij gebrek aan een sluitende financiering. Eén van de mogelijkheden om de financiering rond te krijgen is het formuleren van een 'groenproject' binnen de kaders van de fiscale groenregeling.

Indien u, particuliere grondeigenaar aan de slag gaat met een groenproject, doet u er verstandig aan dit te melden bij onze sociaal-economisch voorlichter, de heer Bakker. Hij kan u voorlichten over de mogelijkheden en onmogelijkheden van de fiscale groenregeling. Bovendien inventariseert hij de knelpunten die optreden in het traject van idee tot realisatie van groenprojecten. Naarmate hij beter geïnformeerd is over de knelpunten, is hij beter in staat deze knelpunten (met de betrokken instanties) op te lossen. Wellicht bestaan er reeds oplossingen voor uw specifieke probleem.

Meldt uw voornemen tot het opstellen van een 'groenproject' bij ons Meldpunt particuliere groenprojecten, t.a.v. de heer A.J.J. Bakker, Postbus 645, 3700 AP Zeist. U kunt in eerste instantie volstaan met een korte beschrijving.